

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

V. De intellectu & affectu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

nisi in cruce Domini tui Jesu Christi, per quem tibi mundus crucifixus est: ut quæ mundus appetit, crucem reputes: & tu crucifixus mundo, illis quæ mundus crucem reputat, toto inhæreas amore.

Jam verò quid ex hoc restat, nisi ut ad illum ascendas, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula? Dissolvi jam, & esse cum Christo, multo magis optimum. *Beatus vir cuius est auxilium abs te*, ait Propheeta ad Dominum ^k: *ascensiones in corde suo disposuit: ibit de virtute in virtutem usque ad videndum Deum Deorum in Sion.* Hæc est ultima ascensio, in qua implentur omnia, sicut ait Apostolus ^l: *Christus, qui descendit, ipse est & qui ascendit: ut adimpleret omnia.* Sed de illa ascensione quid dicam? Quò ascendemus, ut ubi Christus est, & nos simus? Quid ibi erit? *Oculus, Deus, non vidit absque te quæ preparasti diligentibus te* ^m. Desideremus hanc Fratres mei, suspiremus ad eam jugiter, & eo magis affectus vigeat, quo deficit intellectus.

IN ASCENSIONE DOMINI;

De Intellectu & Affectu.

S E R M O V.

Hodie sedenti in throno Antiquo dierum, confessurus pariter, oblatus est Filius hominis, & erit deinceps non modò germen Domini in magnificentia & gloria, sed & fructus terræ sublimis ^a. Felix unio, & amplectendum ineffabilibus gaudiis sacramentum. Idem enim & germen Domini, & fructus terræ: idem & ipse Dei filius, & fructus ventris Mariæ est. Idem filius David, & Dominus, de quo hodie gaudium eius impletum est, unde olim præcinens aiebat ^b: *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis.* Quomodò enim non Dominus germen Domini? idem tamen & filius eius, utpote fructus terræ sublimis, fructus virgæ quæ de radice Jesse processit. Hodie igitur suum hunc & hominis Filium apud semetipsum Pater clarificat claritate quam habuit priusquam mundus fieret apud ipsum. Hodie veritatem, quæ de terra orta est, cælum sibi redditum gloriatur. Hodie sponsus aufertur à filiis, & lugendum eis est, sicut ipse prædixit ^c. Non enim poterant filii sponsi lugere donec sponsus cum eis erat: sed veniet dies ut auferatur ab eis, ut de cætero lugeant & jejunent. Ubi illud jam Petre quod dixerat ^d: *Domine, bonum est nos hic esse, faciamus hic tria tabernacula?* Ecce enim ingressus est amplius & perfectius tabernaculum, non manu factum, id est non huius creationis

In mundo esse periculosum. Quomodo ergò jam bonum est nos hic esse? Imò verò molestum est, grave est, periculosum est. Nimirum ubi malitiæ plurimum, sapientiæ modicum,

^{6.} *Ascensio ad cælum.*

^k Psal. 83. b

^l Eph. 4. b

^m Esa. 64. b

& 1. Cor. 4.

^a Esai. 4.

^b Pl. 109. d

Hodierna festivitatis gloria.

^c Matt. 9.

^d Matt. 17. b

De Ascensione Domini, Sermo V. 285

modicum, si tamen vel modicum invenitur: ubi viscosa omnia, omnia lubrica, operta tenebris, obsessa laqueis peccatorum: ubi periclitantur animæ, ubi spiritus affliguntur sub sole, ubi tantum vanitas & afflictio spiritus est. Levemus igitur Fratres mei, levemus in cælum corda cum manibus: & ascendentem Dominum sequi, velut quibusdam passibus devotionis & fidei contendamus. Erit enim cum sine mora, sine difficultate obviam illi in nubibus rapiemur: & id poterunt corpora spiritualia, quòd merito interim nequeunt spiritus animales. Nunc enim quantis conatibus corda levare necesse est: quæ quidem (ut miserabiliter satis in libro propriæ experientiæ legimus) & corruptio corporis aggravat, & terrena inhabitatio deprimit?

Cor sursum levare in hoc statu difficile.

At fortè tradendum est, quid sit levare cor, aut quemadmodum illud oporteat elevari: sed tradendum sanè tam ab Apostolo, quàm à nobis. *Si consurrexistis*, inquit ^e, *cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Ac si manifestius dicat: *Si consurrexistis, & coascendite: si convivitis, & conregnate. Sequamur Fratres, sequamur Agnum quocunq; ierit: sequamur patientem, sequamur & resurgentem, sequamur multò libentius ascendentem.* Crucifigatur vetus homo noster simul cum illo: ut destruat corpus peccati: ut ultra non serviamus peccato, mortificatis nimirum membris nostris, quæ sunt super terram. Sed & quomodo ipse resurrexit à mortuis per gloriam Patris: ita & nos in novitate vitæ ambulemus. In hoc enim mortuus est & resurrexit, ut peccatis mortui, justitiæ vivamus.

*Colo 3. 1. a**

Christus patiens, resurgens & ascendens sequendus.

Cæterum quoniã vitæ novitas locum exigit tutiorem, & resurrectionis dignitas altiorem expetit gradum, sequamur etiam ascendentem, quærere videlicet & sapere quæ sursum sunt, ubi ille est; non quæ super terrã. Quæris quis ille sit locus? Apostolum audi ^f. *Quæ sursum est, inquit, Hierusalem libera est, quæ est mater nostra. Vis scire quænam ibi sint? Visio pacis est, Lauda Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion: qui posuit fines tuos pacem g.* O pax quæ exuperas omnem sensum, ô pax etiam super pacem! ô mensura super mensuram, conferta & coagitata & supereffluens! Compatere igitur Christo anima Christiana: conresurge, coascende: quod est, *declina à malo, & fac bonum: inquire pacem, & persequere eam* ^o. Sic nimirum Paulus in actibus Apostolorum de continentia & justitia & spe vitæ æternæ memoratur docuisse discipulos ^h. Sic veritas ipsa monet in Evangelio ⁱ præcingere lumbos, lucernas accendere, & deinceps hominibus expectantibus Dominum suum similes inveniri.

f Galat. 4. a

g Psal. 147. b

o Psal. 33.

h Act. 13. b

i Luc. 12. c

Cæterum gemina quædam (si bene advertistis) Ascensio nobis ab Apostolo commendatur, in eo quod & quærere, & sapere

Ascensio duplex commendatur.

N n 2

monuit

k Psal. 33. a

*Cordis plena
pax & unio
superna Ieru-
salem refer-
ratur.*

*Cordis mem-
bra Intellectus
& Affectus.*

*Religiosi qui-
nam plan-
gendi.*

*Nota signa &
critiria qui-
bus viros re-
ligiosos & sal-
sus, ferventes
& languidos
discernas.*

monuit non infima, sed superna. Quam fortasse distinctionem nec ipse quoque Propheta præterisse omnino videbitur^k, dicens: *Inquire pacem, & persequere eam*: ut hoc sit pacem sequendam quærere, persequi inquisitam, quod est sapienda quærere, quæ sita sapere, quæ sursum sunt, non quæ super terram. Nimirum donec divisa sunt corda nostra, & multos interim sinus inveniuntur habere, nec sibi omnino cohærere videntur, vel particulatim ea & membratim quodammodo levare necesse est, ut in superna illa Hierusalem colligantur: cuius participatio eius in id ipsum: ubi non tantum singuli, sed & omnes pariter incipiant habitare in unum: non modò scilicet non divisi in semetipsis, sed nec inter seipsos. Ecce enim ut tanquam principalia cordis ipsius membra distinguam: est *Intellectus* in nobis, est & *Affectus*: & hi quoque sapius sibi invicem adversantes: ut alter summa petere, alter appetere infima videatur. Quantus verò is dolor, quàm gravis animæ cruciatus, dum sic distrahitur, sic dilaceratur, sic abrumpitur à seipsa, vel ex ea saltem, quam omnibus experiri in promptu est, corporis scissione conjiciat, si quis in suo spiritu animadvertere perniciofa & periculosa insensibilitate non neglexerit. Distrahuntur hominum crura, & longioris obice ligni remonentur ab invicem pedes: & dum adhuc cutis integra manet, quis tamen ille est cruciatus?

Sic affligi plangimus miseros, qui corporaliter inter nos conversantes illuminati forte similiter, sed dissimiliter inveniuntur affecti. Intelligunt pariter bona quæ faciant, sed non pariter diligunt intellecta. Nam de ignorantia, fratres, quænam excusatio nobis quibus numquam doctrina cœlestis, numquam divina lectio, numquam spiritualis eruditio deest? Quæcunque vera sunt, quæcunque pudica, quæcunque iusta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ: si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc discitis & accipitis, hæc auditis pariter & videtis, in exemplis videlicet & verbis eorum qui inter vos sunt perfecti, quorum & hortatio & conversatio plenius erudit universos. Utinam autem hæc ut intellectum admonent, moveant & affectum; ne sit intus amarissima contradictio & divisio molestissima, dum hinc quidem sursum trahimur, sed retrahimur inde deorsum.

Nimirum advertere potes in omnibus ferè religiosis congregationibus, viros repletos consolatione, superabundantes gaudio, jucundos semper & hilares, ferventes spiritu, die ac nocte meditantes in lege Dei, crebrò suspicientes in cœlum, & pura s manus in oratione levantes, sollicitos observatores conscientiæ, & devotos sectatores bonorum operum, quibus amabilis disciplina, dulce jeiunium, vigiliæ breves, labor manuum delecta-

De Ascensione Domini, Sermo V. 287

delectabilis, & uniuersa denique conuersationis huius austeritas refrigerium uideatur. Contra sanè inuenire est homines pusillanimes, & remissos, deficientes sub onere uirga & calcaribus indigentes, quorum remissa latitia, pusillanimis tristitia est, quorum breuis, & rara compunctio animalis cogitatio, tepida conuersatio: quorum obedientia sine deuotione, sermo sine circumspectione, oratio sine cordis intentione, lectio sine ædificatione, quos denique (ut uidimus) vix gehennæ metus inhihet, vix pudor cohibet, vix frænata ratio, vix disciplina coercet. Non tibi horum vita inferno penitus appropinquare videtur, dum intellectu affectui, & affectu intellectui repugnante, necesse habent mittere manum ad opera fortium, qui cibo fortium minimè sustentantur, focii planè tribulationis, sed non consolationis? Exurgamus obsecro, quicumque eiusmodi sumus, refarciamus animas, spiritum recolligamus, abijicientes perniciosam tepiditatem, etsi non quia periculosa est, & Deo solet (ut interdum miserabiliter plangimus) etiam vomitum provocare: certè quia molestissima, plena miseræ & doloris, & inferno planè proxima, umbra mortis iure censetur.

Si quærimus quæ sursum sunt, etiam sapere & prælibare interim studeamus. Fortè enim poterit intellectui & affectui non inconuenienter aptari, quod & *querere quæ sursum sunt, & sapere* admonemur, ut in principalibus (quemadmodum supra dictum est) membris suis corda nostra manibus quibusdam pii conatus & exercitii spiritualis levare studeamus ad Deum. Omnes (ni fallor) quæ sursum sunt quærimus intellectu dei, & iudicio rationis, sed non æquè forsitan sapimus omnes quæ sursum sunt, tanquam inescati his quæ sunt super terram, violento quodam præiudicio affectionis. Unde enim ea quam paulo ante ostendimus, animorum diuersitas, tanta disparilitas studiorum, conuersationum tanta dissimilitudo? Unde spiritualis gratiæ inopia tanta quibusdam, cum aliis copia tanta exuberet? Profectò nec avarus nec inops est gratiæ distributor, sed ubi vacua vasa desunt, stare oleum necesse est. Undique se ingerit amor mundi: cum consolationibus, imò desolationibus suis obseruat aditus, per fenestras irruit, mentem occupat, sed non eius qui dixit ¹: *Renuit consolari anima mea: memor fui Dei, & delectatus sum.* Præoccupatum nempe secularibus desideriis animum delectatio sancta declinat: nec miseri poterunt vera uanis, æterna caducis, spiritualia corporalibus, summa imis, ut pariter sapias quæ sursum sunt, & quæ super terram.

Felices nimirum viri illi per quos Dominica Ascensio legitur præsignata, Enoch raptus ^m, translatus Helias ⁿ. Felices planè, qui

Nn 3.

Tepidorum nota & indicia.

Eorum miseria,

Multi querunt, at ratio sapient quæ sursum sunt.

Nota unde sit ariditas spiritus & gratiæ inopia.

1 Psal. 76. a

Carnis delicia excludunt delicias spiritus,

m Eccli. 44. n 4. Reg. 2.

foli

foli jam DE O vivunt, foli vacant intelligendo, diligendo, fruendo. Neque enim corpora quæ corrumpuntur, illas aggravant animas, ut terrena inhabitatio sensus eorum tanquam multa cogitantes deprimit, qui cum Deo ambulasse noscuntur. Factum est impedimentum omne de medio, occasio univerſa ſublata, materies nulla relicta eſt quæ eorum affectum aggravet, vel deprimat intellectum. Nam & priorem ob hoc raptum Scriptura commemorat °, ne fortè vincat malitia ſapientiam, & intellectus eius vel anima ultra decipi valeat aut mutari °.

° Sapien. 4.
v. ſup. Serm.

Nobis autem unde in hiſtenebris veritas, unde charitas in hoc ſæculo nequam, in hoc mundo qui totus poſitus eſt in maligno? Putaſne erit qui intellectum illuminet, qui inflammet affectum? Erit utique, ſi convertamur ad Chriſtum, ut velamen de cordibus auferatur. Hic eſt enim de quo ſcriptum eſt P: *Habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta eſt eis.* Si quidem prioris ignorantia tempora deſpiciens Deus annuntiavit hominibus ut omnes ubique agerent poenitentiam, ſecundum quod Paulus Athenienſibus tradit T. Memento etenim Dei Verbum & Sapientiam Incarnatam; cuius utique opus erat toto illo tempore, quo videri in terris, & inter homines converſari dignata eſt ineffabilis illa virtus, illa gloria, illa maietas, illuminare oculos cordis, etiam ſuadere fidem hominibus prædicatione pariter & oſtentione ſignorum. Denique *Spiritus Domini*, ait R, *ſuper me ad evangelizandum pauperibus miſit me.* Et Apoſtoliſ loquebatur S: *Adhuc modicum lumen in vobis eſt, ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant.* Nec modò ante paſſionem, ſed & poſt reſurrectionem in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis & loquens de regno DEI T: quando & ſenſum eis ut Scripturas intelligerent, legitur aperuiſſe U, intellectum potiùs informabat, quàm purgabat affectum.

p Eſa. 9.2

q Act. 17.

r Eſa. 61.
ſ Ioan. 12. f

t Act. 1. 2
u Luc. 24.

Amor Apoſtolorum erga Chriſtum in carne.

x Luc. 2.

Quando enim ad ſpiritualia affici poſſent animales? Imo verò ne ipſam quidem meram lucem poterant aliquatenus ſuſtinere, ſed exhibere illis oportuit Verbum in carne, ſolem in nube, lumen in teſta, mel in cera, cereum in laterna: Spiritus ante faciem illorum Chriſtus Dominus, ſed non utique ſine umbra in qua viverent interim inter gentes. Unde & Virgini legitur obumbratſe x, ne vehementiori reverberata ſplendore ad candidiſſimam lucem, puriſſimumque fulgorem Divinitatis, etiam illius aquilæ poſſet acies hebetari. Minimè tamen vel nubes ipſa levis eſſe potuit ocioſa, ſed ea quoque uſus eſt in ſalutem, & Diſcipulorum animos, qui nec ad fidei intellectum ſine aliqua mutatione affectus poterant promoveri, nec aſſurgere adhuc ad ſpiritualia prævalebant, in ſuæ carnis provocavit affectum: ut amore quodam humano operanti mira, mira loquenti

De Ascensione Domini, Sermo V. 289

loquenti homini adhærent amore utique carnali adhuc, sed tam valido, ut cæteris omnibus prævaleret. Nimirum hic erat ille Moyfi serpens, qui serpentes magorum Ægypti omnes pariter devoravit ⁹. Denique ⁹ Exod. 7. *Ecce nos, inquit, & reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Beati siquidem oculi, quia videbant Dominum maiestatis in carne præsentem, auctorem universitatis inter homines conversantem, virtutibus corruscantem, infirmos curantem, mare calcantem, mortuos suscitantem, dæmoniis imperantem, & potestatem similem hominibus conferentem: mitem & humilem corde, benignum, affabilem, misericordiæ visceribus affluentem, Agnum Dei peccatum non habentem, & omnium peccata portantem. Beatæ aures quæ verba vitæ ab ipsius Incarnati Verbi ore percipere merebantur, quibus enarrabat Unigenitus qui est in sinu Patris, & nota faciebat quæcunque audisset à Patre; ut fluentia doctrinæ cœlestis ab ipsius veritatis purissimo fonte haurirent universis postmodum gentibus propinanda, imo ructanda potarent.

Quid mirum, Fratres, si implebat tristitia cor eorum cum ab eis sese pronunciaret iturum, & adderet ^a: *Quò ego vado, vos non potestis venire modo?* Quidni concuterentur viscera, turbaretur affectus, hæsitaret animus, hæreret vultus, paveret auditus, nec omninò æquanimiter discessionis eius sermo posset admitti, ut relinqueret eos, pro quo omnia reliquissent? Cæterum non ut maneret in carne, sed ut transferretur ad spiritum, totus ab eo in illam carnem Discipulorum fuerat collectus affectus, ut dicere esset aliquando ^b: *Etsi cognovimus Christum secundum carnem, sed nunc iam non novimus.* Unde & benignissimus ille Magister blandis eos refovens consolationibus ait ^c, *Rogabo Patrem meum, & alium Paracletum dabit vobis, Spiritum veritatis, qui vobiscum maneat in æternum.* Et item ^d: *Ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Nisi enim abiero, Paracletus non veniet ad vos.* Grande mysterium, Fratres mei. Quid enim sibi vult: *Nisi ego abiero, Paracletus non veniet?* Itane invisæ Paracleto præsentia Christi, aut contubernium Dominicæ carnis Spiritus sanctus horrebat, quæ (sicut Angelo prænunciante cognovimus ^e) nec concipi quidem, nisi eo superveniente potuerit? Quid ergo, *Nisi ego abiero, Paracletus non veniet?* Nisi carnis præsentia vestris subtrahatur aspectibus, spiritualis gratiæ plenitudinem occupata mens non admittit, non recipit animus, non capit affectus.

Quid vobis videtur, Fratres? Si hæc ita sunt, imò quia ita sunt, audeat quis de cætero phantasticis quibusdam illecebris deditus, sectans lenocinia carnis suæ, carnis utique peccatricis, genitæ in peccatis, assuetæ peccatis, in qua denique bonum non est: illum pariter

⁹ Exod. 7.
⁹ Matt. 19.d

^a Ioan. 8.b

^b 2. Cor. 5. d

^c Ioan. 14. b

^d Ioan. 16. b

NOTA.

Cur non nisi post Christi discessum Sp. S.

venerit.

^e Luc. 2.

Consolatio spiritus frustra speratur inter illecebras carnis.

Concordia & communis vite prerogativa.

e Gen. 21. a

g Actor. 1. Oratio perseverans necessaria ad gratiam spiritus.

** h 4. Reg. Duplex Elia spiritus.*

riter expectare Paraclitum? Audiatur inquam qui huic sterquilino semper inhæret, qui carnem fovet, in carne seminat, carnem sapit; illam nihilominus consolationem supernæ visitationis, torrentem voluptatis illum, illam sperare gratiam Spiritus vehementis, quam (ut Veritas ipsa testatur) ne cum ipsa quidem Verbi carne percipere ullatenus Apostoli potuerunt? Errat omnino si quis cœlestem illam dulcedinem huic cineri, divinum illud balsamum huic veneno, charismata illa Spiritus misceri posse huiusmodi illecebris arbitratur. Falleris Thomas sancte, falleris si videre Dominum speras ab Apostolorum collegio separatus. Non amat veritas angulos, non ei diverforia placent. In medio stat, id est, disciplina & vita communi, communibus studiis delectatur. Usquequo miser diverticula captas, & consolationes propriæ voluntatis tanto labore quæritas, tanto rubore mendicas? Et quid facio, inquit? Ejice ancillam, & filium eius: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ^e; Nulla (ut dictum est) conventio veritati & vanitati, luci & tenebris, spiritui & carni, igni & tepiditati.

Sed dum ille moratur, inquires, sine aliqua consolatione esse non possum. Imò verò si moram fecerit, expecta eum: quia veniens veniet, & non tardabit^f. Apostoli decem dies in hac expectatione sederunt, perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & MARIA matre JESU^g. Et tu igitur orare disce, disce quærere, petere, pulsare, donec invenias, donec accipias, donec aperiatur tibi. Novit Dominus figmentum tuum: fidelis est, non te patietur tentari supra quam possis. Confide in ipso: quod si fideliter expectaveris, nec diem decimum expectabis. Præveniet certè in benedictionibus dulcedinis desolatam animam & orantem, ut feliciter & non ad insipientiam tibi consolari renuens, in ipsius memoria delecteris inebriatus ab ubertate domus eius, & voluptatis torrente potatus. Sic nimirum & Helisæus quondam orasse legitur^h, cum dulcissimum illud solatium Helix præsentiam sibi plangeret subtrahendam. Sed considera diligentius quid oraverit, quidve responsum sit postulanti. Oro, inquit, Domine ut fiat spiritus tuus duplex in me. Nimirum duplicari ei spiritum oportebat, ut magistri abeuntis absentiam gratia duplicata suppleret. Unde & Helias ad eum, Si videris, inquit, me quando tollar à te, fiet quod petisti. Duplicavit enim spiritum visio abeuntis, cum evidenter raptus in cœlum, universa pariter eius desideria secum tulit: ut inciperet ipse quoque jam sapere quæ sursum sunt, non quæ super terram. Duplicavit spiritum visio abeuntis: ut intellectui spirituali spiritualis jungeretur affectus, cum ipsa utique cui potissimum inhærebatur carne raptus in cœlum.

Quod

De Ascensione Domini, Sermo V. 291

Quod evidentius in Apostolis invenitur impletum, Ubi enim videtur illis suus ille JESUS tam manifestè elevatus est, & ferebatur in cœlum, ut nemo eorum opus haberet interrogare, quò vadis, ipsa jam (ut ita dixerim) occulta fide edocti sunt supplices in cœlû levare oculos, puras tendere manus, promissa sibi dona charismatum postulantes, donec fieret repente de cœlo sonus advenientis Spiritus vehementis, advenientis utique Ignis, quem Dominus JESUS mittebat in terram, volens vehementer accendi. Constat quidem eos & prius Spiritum accepisse, cum videlicet insufflavit eis, & dixit ^k: *Accipite Spiritum sanctum*, sed spiritum planè fidei & intelligentiæ, non fervoris, quo magis illuminaretur ratio, quàm inflammaretur affectio, dum duplicati utique spiritus opus fuit. Quos enim Verbum Patris disciplinam & scientiam ante docuerat, & intellectu adimpleverat corda eorum, adveniens utique postmodum Ignis divinus, & inveniens jam receptacula munda, infudit uberius dona charismatum, & in spiritualem omnino mutavit amorem, ut accensa in eis charitas fortis ut mors, jam non modò fores, sed ne ipsa quidem ora propter metum Judæorum claudere dignaretur. Cuius nos gratiæ pro nostræ exiguitatis modo præparantes, exinanire per omnia nosmetipsos, & à delectationibus miseris, & caducis consolationibus evacuare studeamus, dilectissimi, corda nostra, maximè que instante nunc die festo & ferventiùs & fiducialiùs unanimiter perseveremus in oratione, ut sua nos visitatione, sua consolatione & confirmatione dignetur Spiritus ille benignus, spiritus dulcis, spiritus fortis, infirma roborans, aspera planans, corda purificans: qui cum Patre & Filio id ipsum, sed non is ipse est: ut tres unum & unum tres esse verissimè prorsus & fidelissimè catholica Ecclesia fateatur, à Patre adoptata, à Filio desponsata à Spiritu Sancto confirmata, quibus ut una substantia, sic eadem nihilominus gloria in sæcula sæculorum, AMEN.

Typus fuit spiritus Apostolis datus.

h Ioan. 20. f. Apostoli diversimode acceperunt Sp. S. primum insufflante Christo; deinde postquam ascendit.

Præparatio ad Spiritum S.

IN FESTO PENTECOSTES,

S E R M O I.

Celebramus, dilectissimi, hodie Spiritus sancti solemnitatem, totam cum jucunditate celebrandam, dignam omni devotione. Dulcissimum enim quiddam in Deo Spiritus sanctus est, benignitas Dei, & idem ipse Deus. Proinde si celebramus Sanctorum solennia, quò magis eius à quo habuerunt ut sancti essent quotquot fuerunt Sancti? Si veneramus sanctificatos, quanto magis ipsum Sanctificatorem convenit honorari? Hodie itaque festivitas est Spiritus Sancti, quia visibiliter apparuit invisibilis, sicut & Filius, cum sit nihilominus invisibilis in seipso, dignatus est

Festi huius dignitas.

Sermones S. Bernardi,

O O

exhibere